

Мікола Кандратаў

...«Успомні ўсё!» – мо ў гэтым
ратаваньне
сябе самога й съвету ад жаданьня
сташь роўнымі Таму, хто съвет. . . . .
стварыў...

Арыйскае съятло

Агонь і дым

Як агню ўспамінаецца дым.
Ул. Някляеў.

Бывае – як сонца павышушыць росы –
добрая дровы гарашь бяз дыму.
Звычайна ж – ён скопіць агонь за косы,
нібы гвалтаўнік – маладую дзяўчыну.

Агонь вырываеца з лапаў съмярдзючых,
на дапамогу вятроў гукае –
ад съвежага подыху робіцца дужым,
і дым баязліва за лес уцякае.

А полымя поўніцца сонечнай сілай,
скача ў нябёсы чырвоным лісам –
нарэшце зынікае ў бязьмежнасьці сінай,
съядоў разывітальных пакінуўшы прысак.

Крывія

... і мы на гэтай зямлі, у гэтым краю,
праходзілі ўжо раз росквіт высокай
самаістай культуры, якая загінула...
В.Ластоўскі.

Ты ня верыш ні ў сны,
ні ў паданьні,
ні ў прывіды,
ды аднойчы прысьніш
невядомую Крывію:
жыхароў яе вочы
з блакіту прамытага,
валасы – хвалі съпелага
колеру жытняга.

Воі – спрытныя целам
і сэрцамі шчырыя,
іх абраңынцы – нібы
з нябеснага выраю.
Між бароў і дуброў
над рачнымі абрывамі
існуе
медунічна-крынічная
Крывія.

Думкі там не спакушаны
рунаў скрыжалямі,
асьвятляюць там душы
агні незгасальныя.
Запаветамі
кола жыцьцёвае дзейнасці
паміж працай,
вясельлем
і модламі дзеліцца.

Ім бліжэй
на дзясяткі стагоддзяў
да ісьціны.
Зоркі моўчкі варожаць
над лёсамі іхнімі.
З-за вякоў, што ўжо потым
пакрышацца крыгамі,
даганяе нас рэхам
арыйская Крывія.

* * *

Калі назад наш вокліч паляціць,
з глухіх сънягоў нам рэха адгукненца –
дакоціцца стагоддзямі да месца,
дзе час ля ног струменіцца з крыніц.

Народзячы імкненьне крок зрабіць
да ісьціны, якая ў съвеце б'еца,
нібыта злом параненае сэрца,
каб зъдзейсьніцца наканаванью: быць.

«Успомні ўсё!» – мо ў гэтым ратаваньне
сябе самога й свету ад жаданья
стаць роўнымі Таму, хто съвет стварыў?

«Адчуй свае магчымасці і межы,
каб не каціцца каменем з гары!» –
цьвярэзіць досьвед Вавілонскай вежы.

Разбураны касыцёл у Дубровах

Віктару Шніпу

Аскепкі часу – на прыступках лесьвіц.
Тут доўга не бывае ні душы.
Адно на сонцы грэюцца смаўжы,
нібы ў зачараваным каралеўстве.

Быў Боскі храм, цяпер – смаўжовы дом.
Па ракавіне велічнай, пустой
блукае вока з болем і дакорам –

як мора – ў ёй, шуміць птушыны съпей...
Зімою – сънег, з вясны – лістота дрэў
крыху прыкрыюць чалавечы сорам.

Сізіф

Съвет, падалося, скончыўся, калі
я канчатковы атрымаў прысуд.
Душа мая мінулым не баліць,
даўно прывыкла цела да пакут.

І я жыву, хоць той няўмольны цыкл
язык ці здольны называць жыцьцём.

Жыцьцё сышло, нібы вандроўны цырк,
апала долу, быццам з дрэў лісьцё.

Я перадумаў шмат чаго, пакуль
спускаюся па схілу з вышыні,
і зразумеў, што камень на муку
перамалоўся б за стагоддзі-дні,
што коціца ён з грукатам з гары...

— О, ненавісны камень, гавары,
чamu ты мне нібыта дарагі?!
Няўжо ў табе... жывуць мае грахі?..

Яны мяне штораз імкнуць уніз –
стрымаць ня можа цела іх маё,
ня здольна іх душа мая спыніць,
што зранена аб сколаў вастрыё.

Маліца Зеўсу стаў я дзень за днём –
і шлях наверх ня поўніць так адчай.
Нібы доўгачаканаю вясной
раскаянья майго пацёк ручай.

Я пачынаю верыць, што змагу
знутры аднойчы камень свой скарыць –
калі не застанецца ў ім граху –
і разам з ім застацца на гары.

* * *

Засыпетыя выклікам
летняга ліўня,
Вы мне не зъдзіліся –
я Вам зъдзівіся.

Вас вабілі прывіды
сноў кіпарысных.
Вы мною ня трывнілі –
я Вамі трывніў.

З зямлёю заручыны,
поўню сырую
Вы мне не даруеце –
я Вам дарую.

П'ючы праз саломінку
золата промняў,
мяне Вы ня ўспомніце –
я Вас успомню.

* * *

Нагадаюць пра сълёзы
мне кроплі дажджу
нечакана, упаўшы
з нябеснай самоты.
Кіну позірк замглёны
за туу мяжу,
дзе напоўнены мёдам
празрыстыя соты.

I мелодыя суму
мілосьці былой
дасягне сэруца рэхам
дрыготкага грому.
I памкнецца назад
дажджавою вадой
да парогу, магчыма
прысьнёнага, дому.

* * *

Па дажджлівых вулках Менска
ветрам коціца няўдача,
мітусльіва і нясьмелала
шэры дзень за ёю скача.

Уцякае ў панядзелак
з безнадзейнае нядзелі?..
Смутак ніткаю прадзецца
з ніzkай хмарнае кудзелі.

Спадзяваньні на палёгку
растуюць, нібыта цукар –
спазнаеш на кожным кроку,
што такое «не шанцуе».

За прытомленай хадою
толькі думка сэруца грэе:

«З кожнай стрэтаю бядою
іх становіцца ўсё меней...»

* * *

Бубны лета астылі,
адзвінелі маністы,
сталі прысакам сілы,
што гарэлі агніста.

Абвіло павуціньнем
летуценъняў дарогі.
Абняможаным ценем
дзень кладзеца пад ногі.

Чоўнам месяца вечар
адплывае дахаты,
дзе на золата вецер,
як ніколі, багаты.

За густымі барамі,
за бясконцасцю сіняй
весень пахне грыбамі,
весень пахне радзімай.

* * *

У храме восені пустым,
нібы ў Міцкевічавым съне
тугой народжаны матыў,
на Беларусі выпаў сънег.

Ён з блаславенъня вышыні
у новы просіцца санет.
Яго цнатлівай чысьціні
дзівіцца хочацца і мне –

у тым Міцкевічавым съне,
п'ючы съвітальную зару...
На Беларусі выпаў сънег,
і стала белай Беларусь.

